

א. תוספת שביעית - וביטולה

1. תוספת שביעית להלכה בזמן שאין בית המקדש

בפסיקת ההלכה מסקנת ה**בבלי** (מועד קטן ד.) בדברי רב אשי, וכן פסק הרמב"ם (פ"ג ה"א), שאין תוספת שביעית נוהגת אלא בפני הבית, וזה יסוד מה שביטלו רבן גמליאל ובית דינו את דין תוספת שביעית. סברת רב אשי בדעת רבן גמליאל היא שכדעת ר' ישמעאל, תוספת שביעית היא מהלכה למשה מסיני, וההלכה למשה מסיני נאמרה **שבזמן הבית** יש לנהוג תוספת שביעית, ושלא בזמן הבית אין היא נוהגת. **התוס'** (מו"ק ד. ד"ה אלא) כתבו שרבן גמליאל למד זאת ממה שבכל מקום נאמרו שלש הלכות למשה מסיני אלה יחד - עשר נטיעות, ערבה וניסוך המים. ור' ברש"י (סוכה לד. ד"ה עשר) שכתב שכך שמעם השומע, עיי"ש.

יש מקום לדון בהגדרה זו, שאין זו הגדרה בשביעית עצמה (שהיא תלויה לדעת הרמב"ם פרק י' הלכה ח' ביושביה, ולא במקדש) אלא הגדרה בתוספת שביעית, גם כשהשמיטה עצמה דאורייתא, אם אין בית המקדש קיים ינהגו מדאורייתא בדין השביעית ולא בדין תוספת השביעית. וזו בקעה גדולה לנתינת טעם בדבר, אלא שכאן אנו נזקקים לכאורה לדברי אגדה, ואין כאן מקומם.

[וראה עוד **בתוס'** (ר"ה ט. בסוף העמוד) שלכאורה התנו את השביעית לדעת רבי ששביעית בזה"ז דרבנן בבנין הבית ולא ביושביה עליה, ואמרו שלפי"ז אין צורך בדין מיוחד לזמן שאין ביהמ"ק קיים, וזה לא כדברי הרמב"ם ששביעית דאורייתא תלויה ביושביה עליה, ואילו תוספת שביעית תלויה בבית המקדש].

2. שתי דרגות בתוספת שביעית והערה על כך

בדברי הרמב"ם וכן ניתן להבין במסקנת הסוגיה בבבלי (במו"ק ד.) אנו מוצאים שתי דרגות בדין זה של תוספת שביעית, **שלושים יום** נאמרו בהלכה למשה מסיני, והתוספת של שני הפרקים, **מפסח ומעצרת**, היא